

**MEĐUNARODNI SEMINAR  
INTERNATIONAL SEMINAR**

**10 godina poslije  
Mediji u tranziciji u srednjoj i istočnoj Europi**

**Nova strategija za neovisne i pluralističke  
medije u Hrvatskoj**

**10 Years After  
The Media in Transition  
Lessons in Central and Eastern Europe**

**A New Strategy for Independent and  
Pluralistic Media in Croatia**

**Zagreb  
10.-11. studenoga 2000.  
10-11 November 2000**

**POZDRAVNI GOVORI**  
**OPENING SPEECHES**

## Željka Antunović

**\* potpredsjednica Vlade RH**  
**\* Vice Prime Minister, Croatia**

Gospođe i gospodo,  
Poštovani uzvanici,

zadovoljstvo mi je u ime Vlade Republike Hrvatske pozdraviti vas na otvorenu međunarodnog seminara “10 godina poslije – mediji u tranziciji u srednjoj i istočnoj Europi: nova strategija za neovisne i pluralističke medije u Hrvatskoj”. S posebnim zadovoljstvom pozdravljam gospodina Alaina Modouxa, pomoćnika generalnog direktora UNESCO-a, koji je u ime UNESCO-a zaslužan za održavanje ovog skupa. Iako Republika Hrvatska već niz godina ima uspješnu suradnju s UNESCO-m u području kulture, zaštite kulturne i prirodne baštine, te obrazovanja, ovo je prvi skup u području medija i medijske politike koji se održava u suradnji s UNESCO-m. Poznavajući doprinos ove međunarodne organizacije u promicanju slobode i pluralizma medija u svom dijelovima svijeta, veseli nas mogućnost buduće suradnje i doprinosa UNESCO-a razvoju ovog područja u Hrvatskoj.

Hrvatska vlada je čvrsto opredijeljena za osiguranje nezavisne uloge medija u društvu i za prestanak bilo kakvog političkog upletanja u uređivačke politike u otvorenom javnom dijalogu. Hrvatska vlada nastoji stvoriti zakonski okvir u hrvatskom medijskom sustavu koji će svima jamčiti jednaka pravila, a koji će biti u skladu s demokratskim standardima medija razvijenim u okviru Vijeća Europe, UNESCO-a, Organizacije za europsku sigurnost i suradnju, te u skladu s Medijskom poveljom u sklopu Pakta o stabilnosti.

U ovom trenutku možemo zaključiti da takvi ciljevi medijske politike – sloboda medija, pluralnost i raznolikost medijskog sustava, otvorenost medija različitim idejama, kritička uloga medija u političkom i društvenom sustavu, inovativna uloga medija kao neodvojivog dijela kulturnog razvitka, otvorenost svjetskim trendovima uz istovremenu ulogu u podupiranju i razvitku kulturnog i političkog identiteta – u Hrvatskoj više nisu sporni, više nisu predmet političkog nadmetanja i važan su dio ukupnog demokratskog opredijeljenja Hrvatske.

Političke prepreke koje su stajale između teoretskih standarda demokratskog društva i njihova ostvarenja potpuno su otklonjene.

Medijski sustav koji može omogućiti ostvarenje ovih ciljeva uključuje postojanje komercijalnih medija uz istovremeni razvoj javne radiotelevizije. Zadaća je državnih institucija da osiguranju zakonodavni okvir koji će omogućiti djelovanje pravne države u ovom području. Na samim je medijima da svojim sadržajima, razvojem autonomnog djelovanja, na sustavu demokratske uloge medija ne može se zaobići, niti nju može regulirati ili kontrolirati država.

U nekim područjima medijskog sustava Vlada je počela sa zakonodavnim promjenama. Pokrenuta je promjena Zakona o HRT-u, zakon je u fazi nacрта poslan Saboru na prvo čitanje u lipnju 2000; a Vlada je otvorila i javnu raspravu, što u proteklih deset godina nije bila praksa u odnosu na medijske zakone. U pripremi nacрта zakona koji treba Hrvatsku radioteleviziju organizirati kao javnu radioteleviziju, u potpuno otvorenom i javnom dijalogu konzultirani su stručnjaci kao stručni predstavnici različitih ministarstava.

Rasprava ukazuje na veliku različitost stavova, koji su jednim dijelom interesno uvjetovani i koji će pridonijeti boljoj formulaciji konačnih stavova. Također je izrađen prijedlog novog Zakona o telekomunikacijama koji je ušao u Vladinu proceduru i koji je ponuđen na recenziju ekspertima Vijeća Europe. Pitanje uređenja sustava radiodifuznih medija možda je najkompliciranije, zato što svi elementi koji na njega utječu još nisu do kraja sagledani ili analizirani. Ako je cilj hrvatske medijske politike da se stvori takav medijski sustav koji će istovremeno biti slobodan, pluralistički, raznolik, nezavisan od političkih snaga, tržišno održiv, te pružati hrvatskim građanima potrebne informativne, obrazovne, zabavne i druge sadržaje, postavlja se pitanje je li taj cilj ostvariv ako više prostora ima javni radio i televizija ili komercijalne televizije? Možemo li očekivati da će tržište u medijima samo moći osigurati raznolikost i pluralnost ne samo vlasnika medija, nego medijskih sadržaja. U ovom trenutku zajednički je stav hrvatske Vlade da je u javnom interesu postojanje i razvoj javne radiotelevizije u Hrvatskoj, koja treba omogućiti zadovoljavanje onih potreba građana za informacijama, obrazovanjem i zabavom koje u sadašnjim uvjetima ne zadovoljavaju komercijalni mediji. To što sama Hrvatska radiotelevizija još treba proći put restrukturiranja u stvarnu javnu televiziju, ne smije biti tome prepreka. Istovremeno, međutim, treba osigurati takav zakonodavni okvir koji će omogućiti samostalni i tržišno održivi razvoj i komercijalnim radijima i televizijama. U raspravama oko prijedloga novog Zakona o telekomunikacijama to bi pitanje trebalo biti razriješeno.

Činjenica je da u proteklom desetogodišnjem razdoblju medijska politika, kao sustavni skup zakonodavnih rješenja i poticajnih mjera, nije postojala u Hrvatskoj. Činjenica je također da se napredak u uključivanju stručne javnosti u rasprave o zakonodavnim promjenama, koji je ostvarila ova Vlada u odnosu na promjene zakona o Hrvatskoj radioteleviziji, još ne može proglasiti sustavnom Vladinom medijskom politikom.

Medijska politika kakvu želi kreirati hrvatska Vlada treba biti manifestacija javnog interesa u tom području. Hrvatska Vlada nastoji, koliko je to moguće, promijeniti i način provođenja politike, tj. nastoji o pitanjima važnim za uređenje medijskog sustava prodiskutirati sa zainteresiranom javnošću i strukom, te zakonodavna rješenja temeljiti na konsenzusu stručne javnosti, stručne analize i političkog opredjeljenja za demokratske ciljeve medijske politike. Javni interes u određenim elementima konkretnih rješe-

nja nadilazi pojedinačne interese određenih medija, vlasnika, novinara ili čak i dijelova publike, pa tako i političara. Zato je i ovaj skup koji će raspravljati o svim najbitnijim otvorenim pitanjima i postojećim problemima hrvatske medijske politike, dobrodošla pomoć u sagledavanju mogućih smjerova razvoja hrvatskog medijskog sustava i konkretnih zakonodavnih rješenja.

Jedan od problema ili poteškoća u kreiranju politike u području medija je činjenica da hrvatska Vlada nema ured ili ministarstvo koje bi za to bilo zaduženo. Područje audiovizualnih medija uključeno je nedavno u područje nadležnosti Uprave za kulturni razvitak Ministarstva kulture, te se u budućnosti može očekivati veći doprinos javne uprave s različitim programima i poticajnim mjerama za razvoj audiovizualnog područja u Hrvatskoj, po uzoru na slične takve mjere koje postoje u okviru Vijeća Europe i Europske unije. Područje medija uključeno je, u dijelu koji se odnosi na kulturni razvitak Hrvatske u 21. stoljeću, i u izradi Strategije gospodarskog razvitka Hrvatske. Međutim, osim pitanja strateškog razvoja medija u idućem periodu, suočeni smo i s problemima u okviru medijskog sustava koji izviru iz prijašnjeg vremena.

Pitanje privatizacije u tisku, odnosno načina rješavanja problema onih medijskih kuća koje su stjecajem okolnosti u vlasništvu države ili državnih fondova, jedno je od njih. Različite vrste zloupotreba u prethodnom razdoblju, medijskih i gospodarskih, dodatno otežavaju određivanje modela privatizacije i privlačenje potencijalnih vlasnika.

Cilj ovog seminara je doprinos razvitku nove strategije za pluralističku i demokratsku medijsku politiku u Hrvatskoj, da je već počela s promjenama koje bi trebale osigurati pluralizam i puni demokratski razvitak medijskog sustava. Od ovog seminara očekujemo da bude doprinos demokratskoj javnoj raspravi o uređenju medijskog sustava, da identificira te postojeće probleme i ponudi i konkretna rješenja. Iskustva drugih tranzicijskih zemalja, te novih trendova u razvoju medija u svijetu, nesumnjivo će biti od koristi u sagledavanju potrebnih promjena i u Hrvatskoj.

Na kraju dopustite mi da zahvalim Institutu za međunarodne odnose iz Zagreba i UNESCO-vu Programu za slobodu izražavanja, demokraciju i mir, koji su organizirali ovaj međunarodni seminar, te da vam poželim uspješan rad, uz uvjerenje da je hrvatska Vlada zainteresirana i spremna čuti prijedloge stručnjaka i stručne javnosti o boljoj organizaciji medijskog sustava u Hrvatskoj. Vjerujem da će ovaj skup pridonijeti i postizanju političkog konsenzusa oko konkretnih rješenja u zakonodavnom uređenju hrvatskog medijskog prostora.